

מסורת הש"ס

(6) לקמן (1) עירובין ג... (7) ג' (8) (9) (10) (11) (12) (13) (14) (15) (16) (17) (18) (19) (20) (21) (22) (23) (24) (25) (26) (27) (28) (29) (30) (31) (32) (33) (34) (35) (36) (37) (38) (39) (40) (41) (42) (43) (44) (45) (46) (47) (48) (49) (50) (51) (52) (53) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62) (63) (64) (65) (66) (67) (68) (69) (70) (71) (72) (73) (74) (75) (76) (77) (78) (79) (80) (81) (82) (83) (84) (85) (86) (87) (88) (89) (90) (91) (92) (93) (94) (95) (96) (97) (98) (99) (100)

סוכה פרק ראשון סוכה

ב.

עין משפט
גרי מצוה

א א מיי פ"ד הלכות
סוכה הלכה א סג
עשין מן טושיע א"ח פ"ח
תלג טעף א'
ב ב מיי טושיע טע
טעף ח'
ג ג מיי טע הלכה ג סג
טע טושיע א"ח טעמן
תלג טעף ב'
ד ד מיי פ"ח הלכה
יט וטע טע טושיע
א"ח פ"ח תלג טעף א'
ה ה מיי פ"ח הלכות
שבת הלכה יד סג
עשין דרינן א טושיע א"ח
פ"ח טעף ב'
ו ו מיי פ"ח תלג טעף
הלכה ה סג טעף טע מן
טושיע א"ח טעמן תלג
טעף א'

רבינו חננאל

סוכה שהיא גבוה מעשרים
אמה פסולה ור' יהודה
מכשירה. ותנן בעירובין
מבוי שהוא גבוה מעשרים
אמה ימיעט מאי שנא
מבוי דקתני תקנתא,
כלומר ימיעט זה הגובה,
יורד הקורה למטה
מסעריה אמה ויתקן
המבוי והוכשר. ולבני
סוכה גמי פסולה. לתני
גמי גבי סוכה ימיעט.
ושניין סוכה שפסולתה
בגובה מדאורייתא, ותיפשי
מילתא. תני פסולה. כתיב
שהוא מדרבנן. וביא
לבאר מניין כי הנהיה
פוסל בסוכה. רבה אמר
מהא. למען ידעו דורושיהם
כי בסוכות הושבתי את
בני ישראל. כל סוכה
שהיא ידועה דאיה סוכה.
דמצייה היא. אינה סוכה.
ולמעלה מעשרים אמה אין
אדם יודע שדר בסוכה
דלא שלטא ביה עינא,
לפיכך פסולה. ור' זירא
נאמר (למרחיבין) וסוכה
תהיה לכל יומם מחורב
וגו'. ובתי (כי בסוכות)
הושבתי את בני ישראל.
ולמעלה מעשרים אמה
אין אדם יודע בצל סוכה
אלא בצל דפנות. ודחי
המונעים התמה ומצא
צל סוכה, אמא סא תסיר
הדפנות תמצא לך כל צל
הסכך במקום אחר רחוק
מזה המקום שהוא תחת
הסכך כי הוא מיציל.
רבא אמר מרחיבין בסכת
תשבו שבעת ימים. ו'
ימים כלבד, טעם מינה
דירת עראי בעינן, ולמעלה
מעשרים אמה דאי דירת
קבע היא ואינה דירת
קבע. ודחי פסולה. אבל
למטה מבי אמה דמבשלת
לה דעבדי איניש דירת
עראי אע"ג דעבדי לה
פעין דירת קבע כשורה.

סוכה. מאי שנא גבי סוכה דחיי פסולה ומאי שנא גבי מבוי דחיי תקנתא. והא דלא פריך מאי שנא גבי דהס דלמי פסולה ותקנתא דתמן כפרק לולב הגזול ולקמן דף לב: או שהיו ענביו מרובין מעליה פסול ואם ימיעטו כשר לולב פריך אלף מוסבה ומבוי שדינא שיה לענין גבוה ושינה לשון משנתו ועוד דגבי דהס אלטרין למיתני תקנתא דס"ד אמיתא כיון (ט) דגדולו כפסול חו לית ליה תקנתא: דאי דאורייתא תני פסולה. דאי הוה תני ימיעט חיישין דילמא טעי איניש לומר ימיעט לכחילה ודיעבד כשרה ודקדק בלשונו דלמא חמי לדיי איסורא דאורייתא ומני פסולה אע"ג דלא הוי לישנא מעליה כמו ימיעט אבל מבוי דרבנן לא חייש ומגא ימיעט שהוא לישנא מעליה דאשכחן גריש פסחים (דף ג.) שעתק הכתוב כונה אומות שלף להוליא דבר מגונה מפיו ובקוטרם לא פירש כן אי נמי יש לומר דלשון ימיעט משמע חומרא דרבנן בעלמא ופסולה משמע דאורייתא ובפרק כמה מדליקין (שבת דף עב.) דלמרינן נר סוכה שהינה למעלה מעשרים אמה פסולה כסוכה וכמני אגב דתמן כסוכה נקט נמי גבי נר סוכה פסולה א"ג אי הוה תני ימיעט הוה משמע כמות שהינה מדלקת ושיפילגה וזה אינו למאן דאמר הדלקה עושה מזה ואפי' למ"ד הנחה עושה מזה חיישין דהרואה אומר לזרכו הוה מדליקה כדאמרינן גבי הדליקה בפנים והינה בזמן: אמר רבה אמר קרא אשמן ידעו בו' קת קשה לישנא קתא דגריש עירובין (דף ג.) גבי תקנתא סוכה עשרים דלמר רבה הסוכה פסולה הא שלטא בה עינא כיון דאין חללה עשרים ורבה גרס התם כי הכא דהא כגא פליג התם ואמר זה חוה כשר חלל סוכה מן חלל מבוי מן ויש לומר דהא מפרש התם טעמא משום דסוכה דביחיד קא הוי' לא קא מדכר וימינן דישתתקיל מלמחת עובי הסכך הנכנס לתוך עשרים וקיימא כולה למעלה מעשרים וריבא נמי דמשני סוכה דאורייתא אלמירי בה רבנן מ"מ משמע דמדאורייתא כשה: בי עביד ליה דירת קבע שפיר דבי. דאע"ג דיט לפרש קרא דדייה שאינה ראיה אלף לשנעה למעוטי קבע משמע ליה קרא דאתא לשיעורא לאורויך לך מדת גבוהה כלי' בסוכה שאפשר לעשות עראי וא"ת וכיון דלא חיישין אלף שמהא ראיה לעשותה עראי ואע"פ שעושה אותה קבע א"כ אמתי אמר (תענית דף ג.) גשמים סימן קללה בחג והלא יכול לקבוע הנסרים בתמרים שלא ירדו גשמים בסוכה ואפילו ימינא לומר דאסור משום גורת תקרה כי היכי דלמר לקמן בפירקין (דף יד.) גבי פלוגתא דר"מ ורבי יהודה דמסכתין נוסרין דאי מכשרת צהו אחי למימר מה לי לנסך צוה מה לי לישב תחת תקרת בימי וביטו ודאי פסול מדאורייתא דסוכה אמר רחמנא ולא שייתא של כל ימות השנה מ"מ כיון דלא אסור אלף מדרבנן לא שייתא למימר שהגשמים סימן קללה וי"ל דנהי דלא חיישין בדפנות אי עביד להו קבע מ"מ כשככה שיעקר הסוכה על שם הסכך לא מיהכשרה עד דעביד לה עראי ומה"ט נמי ניחא לרבי זירא דדריש כרבי

סוכה. ורבי יהודה מכשיר. בגמרא (ט) מפרש פלוגתייהו: ושאניט נכוסה עשרה. בגמרא (י) מפרש טעמא: שלש דפנות. נמי בגמרא (יא) יליף להו: ושחמשה מרובה מלמסה. המועט בטל כרוב והרי הוא כמי שאינו ועל שם שהוא טחוס משלש לדין ולאש פתוח לרשות הרבים ותצירות פתוחות לו ויולאות וצאות לרשות הרבים הרי הוא רשות היחיד לבני תצירות ואסרו חכמים להוליא מרשותו לרשות חכירו בלא עירוב שהצירות כל אחת רשות לעצמה והמניו רשות לכולן והצירות בו שימוף להשתתק כל הצירות כפת או כיון ולהניט השימוף באחת מן הצירות. ולפי שאין לו מחילה רביעית וקרוי הוא להיות דומה לרשות הרבים הצריכו היכר כראשו הפתוח לרשות הרבים או לחי וזקף או קורה מוחלט לכולם ואם גבוהה הקורה מעשרים אמה: ימיעט. יפיל: אינו לרין. והתם מפרש טעמא: סוכה מדאורייתא דעשרים אמה דליה ליפין מדאורייתא וקודם ששנית המשנה נאמרה שיערה משהו: פני פסולה. שייך לתימני בה לשון פסול כלומר לא נעשית כחורה וכהלכה: מבוי. דלוליה מדרבנן דמדאורייתא סגי ליה בשלש מחילות ואינו צריך לקורה זו אלף מדרבנן: פני סקנתא. דלא שייך למתני בה לשון פסול דמאן פסקה קודם ששנית משנה זו הרי היא תחת הרואה ומתו: ואיכעבי איתא דאורייתא נמי. שייך למימר תקנתא: סוכה דנפיש מילתא. ואין דומין תקנתיהו לו לזו ולרין לשנות הלשון לכל תקנה ותקנה כגון בגבוהה ימיעט וכשאינה גבוהה יבניה ושאין לה שלש דפנות ישעה לה ושחמשה מרובה ימעיף סכך הלך פסיק ומני פסולה דמצי למיכללינהו לכולהו צדן פסולה דקיימא לן (פסחים דף ג.) ישנה אדם לתלמידו דרך קצרה: מבוי לא יפיש מיליה. באותה משנה: למען ידעו. עשה סוכה ששיעמה ניכרת לך דכתיב ידעו כי צבוקות הושגתי לזמני לישב. הכי דריש ליה ואע"ג דאין יולא מידי פשוטו דהיקף עניי כבוד מיהו דרשינן ליה לדרשה: דלא שלטא בה עינא. שאינו רואה את הסכך וסוכה היינו סכך כשמה: וסוכה סהיט ללל. משמע אין סכך אלף העשוי ללל: אלף כול דפנות. שהללין מניעין זה לזה מתוך גובהן על דפנות ואין צורך סכך. ולקמן (ט) מוקי פלוגתייהו לרי' זירא בשאין בה אלף ארבע על ארבע דקיס להו לרבנן דבאחי שיעורא ליכא לל סכך אלף לל של דפנות: עשפרים קריש. שני הריס גדולים והשפלה ביניהם ומתוך גובה ההריס אין חמה וזרחה שם כשפלה: דל דפנות ליכא לל סוכה. של חמה בזה מתחמתי נמצא שמה בטל: שבעת ימים. סוכה של שבעה ותו לא דהיינו עראי ודייה במחילות קלות: למעלה מעשרים צריך לעשות יסודותיה (ו) ומחילותיה קבועין שלא תפול: עד עשרים אמה דאדם מכי. שפיר דמי דודאי יש בכלל קבע עראי והרי עשה כחורה ועל כרחך לא הקפידה תורה על העראי אלף לל שיעור לתת לך שיעור בגבוהה שמהא יוכלה לעמוד ע"י יסודות עראי: כולוהו

סוכה. ורבי יהודה מכשיר. בגמרא (ט) מפרש פלוגתייהו: ושאניט נכוסה עשרה. בגמרא (י) מפרש טעמא: שלש דפנות. נמי בגמרא (יא) יליף להו: ושחמשה מרובה מלמסה. המועט בטל כרוב והרי הוא כמי שאינו ועל שם שהוא טחוס משלש לדין ולאש פתוח לרשות הרבים ותצירות פתוחות לו ויולאות וצאות לרשות הרבים הרי הוא רשות היחיד לבני תצירות ואסרו חכמים להוליא מרשותו לרשות חכירו בלא עירוב שהצירות כל אחת רשות לעצמה והמניו רשות לכולן והצירות בו שימוף להשתתק כל הצירות כפת או כיון ולהניט השימוף באחת מן הצירות. ולפי שאין לו מחילה רביעית וקרוי הוא להיות דומה לרשות הרבים הצריכו היכר כראשו הפתוח לרשות הרבים או לחי וזקף או קורה מוחלט לכולם ואם גבוהה הקורה מעשרים אמה: ימיעט. יפיל: אינו לרין. והתם מפרש טעמא: סוכה מדאורייתא דעשרים אמה דליה ליפין מדאורייתא וקודם ששנית המשנה נאמרה שיערה משהו: פני פסולה. שייך לתימני בה לשון פסול כלומר לא נעשית כחורה וכהלכה: מבוי. דלוליה מדרבנן דמדאורייתא סגי ליה בשלש מחילות ואינו צריך לקורה זו אלף מדרבנן: פני סקנתא. דלא שייך למתני בה לשון פסול דמאן פסקה קודם ששנית משנה זו הרי היא תחת הרואה ומתו: ואיכעבי איתא דאורייתא נמי. שייך למימר תקנתא: סוכה דנפיש מילתא. ואין דומין תקנתיהו לו לזו ולרין לשנות הלשון לכל תקנה ותקנה כגון בגבוהה ימיעט וכשאינה גבוהה יבניה ושאין לה שלש דפנות ישעה לה ושחמשה מרובה ימעיף סכך הלך פסיק ומני פסולה דמצי למיכללינהו לכולהו צדן פסולה דקיימא לן (פסחים דף ג.) ישנה אדם לתלמידו דרך קצרה: מבוי לא יפיש מיליה. באותה משנה: למען ידעו. עשה סוכה ששיעמה ניכרת לך דכתיב ידעו כי צבוקות הושגתי לזמני לישב. הכי דריש ליה ואע"ג דאין יולא מידי פשוטו דהיקף עניי כבוד מיהו דרשינן ליה לדרשה: דלא שלטא בה עינא. שאינו רואה את הסכך וסוכה היינו סכך כשמה: וסוכה סהיט ללל. משמע אין סכך אלף העשוי ללל: אלף כול דפנות. שהללין מניעין זה לזה מתוך גובהן על דפנות ואין צורך סכך. ולקמן (ט) מוקי פלוגתייהו לרי' זירא בשאין בה אלף ארבע על ארבע דקיס להו לרבנן דבאחי שיעורא ליכא לל סכך אלף לל של דפנות: עשפרים קריש. שני הריס גדולים והשפלה ביניהם ומתוך גובה ההריס אין חמה וזרחה שם כשפלה: דל דפנות ליכא לל סוכה. של חמה בזה מתחמתי נמצא שמה בטל: שבעת ימים. סוכה של שבעה ותו לא דהיינו עראי ודייה במחילות קלות: למעלה מעשרים צריך לעשות יסודותיה (ו) ומחילותיה קבועין שלא תפול: עד עשרים אמה דאדם מכי. שפיר דמי דודאי יש בכלל קבע עראי והרי עשה כחורה ועל כרחך לא הקפידה תורה על העראי אלף לל שיעור לתת לך שיעור בגבוהה שמהא יוכלה לעמוד ע"י יסודות עראי: כולוהו מדכתי' וסוכה תהיה ללל הא כתי' נמי מורס וממטר ויבניה נמי שלא ירדו גשמים לתוכה אלף ודאי משום דבעינן כסכה עראי וא"כ הוה ליה קבע: כרבי

מכתי' וסוכה תהיה ללל הא כתי' נמי מורס וממטר ויבניה נמי שלא ירדו גשמים לתוכה אלף ודאי משום דבעינן כסכה עראי וא"כ הוה ליה קבע: כרבי